

Kilpailutetun linja-autoliikenteen kustannustasovertailu

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi Henkilökuljetusten järjestäminen

Vuonna 2014 käynnistyi linja-automarkkinoiden avautuminen kilpailulle. Samassa yhteydessä siirtyi joukkoliikennepalvelujen järjestämisvastuu joukkoliikenteen toimivaltaisille viranomaisille, jotka kilpailuttivat järjestämisvastuullaan olevat liikenteet laajasti vuosina 2013-2014. Muutoksen päätavoitteena oli hyvän joukkoliikennepalvelun tarjoaminen kohtuullisilla kustannuksilla ja joukkoliikennemarkkinoiden säilyminen pitkällä aikajänteellä.

Joukkoliikenteen kilpailuttamistutkimus 2015

Liikennevirasto teetti vuonna 2015 yhteistyössä kaupunkiseutujen kanssa tutkimuksen muutokseen liittyvän kilpailutuksen päätavoitteiden saavuttamisesta. Tutkimuksen mukaan Kuopiossa hintataso asettui keskimääräistä edullisemmalle tasolle. Näin myös kaupunkiliikenteen kohteessa 5, jossa valittiin määräävän markkina-aseman välttämiseksi toiseksi edullisin tarjous. Kuopion kaupunkiseudulle syntyi kilpailutuksen tuloksena suhteellisen tasapainoinen tilanne, vaikka yhdellä yrityksellä onkin selkeästi suurin osuus kokonaisuudesta. Linja-autoliikenteen toimialan kannattavuus Itä-Suomessa on kuitenkin heikko. Jatkon kannalta jäikin epäselväksi, miten ilman sopimusliikennettä jääneet yritykset selviävät.

Kilpailutetun joukkoliikenteen kustannustasovertailu 2017

Kuopiossa kilpailutettuun liikenteeseen tehtiin jo alkuvaiheessa muutoksia, koska palvelu ei vastannut kaikilta osin matkustustarpeita. Erityisesti Kuopion ja Siilinjärven välinen liikenne suunniteltiin laajasti uudelleen. Lisäksi tarjontaa on kokonaisuudessaan lisätty.

Route 96 Consulting Oy:n Matti Lahdenranta teki Turun kaupungille kustannustasovertailun Turun, HSL:n, Tampereen, Oulun, Jyväskylän, Lahden, Kuopion ja Joensuun kaupunkiseutujen kilpailutetuista liikenteistä. Kuopio halusi selvittää, ovatko toteutetut muutokset vaikuttaneet Kuopion hintatasoon suhteessa muihin kaupunkeihin. Kuopio tilasikin omalta toimivalta-alueeltaan vastaavan hintatasovertailun, joka on liitteenä. Työstä syntyi Kuopiolle kustannuksia 750 € (alv 0).

Lähtötiedot

Lähtötietoina vertailussa olivat liikennesuoritteet, kaupunkiseutujen vuonna 2016 liikennöitsijöille maksamat kokonaiskorvaukset, bonukset ja sanktiot alkuvuoden 2017 hintatasossa. Vertailu tehtiin erikseen eri kalustotyypeille päästöluokittain. Keskeisenä vertailutekijänä olivat kohteiden kokonaiskustannukset jaettuna linjatuntia kohden. Ruuhka-ajan liikennettä tarkasteltiin eri luokassa kuin seitsemänä päivänä ajettavia kokopäivälinjoja, koska ruuhka-ajan liikenne on yleisesti kalleinta ja kokopäiväliikenne edullisinta.

25.10.2017

Kuopion kustannustasoa verrattiin kaikkien kaupunkiseutujen aineiston lisäksi aineistoon, jossa HSL:n tiedot oli poistettu. Kuopion aineistossa on muita kaupunkeja enemmän maaseutualueiden työmatka- ja koululaisliikenteitä, joka nostattaa Kuopion hintatasoa jonkin verran.

Keskeiset tulokset

Kustannustasossa (€/linjatunti) Kuopio on koko maan tasoa 9,0 % edullisempi, ilman HSL:n liikennettä 2,0 % edullisempi. Kalustotyypeittäin tarkasteltuna Kuopiossa on 2-akselinen liikenne 1,9 % edullisempaa, mutta pienkalustoliikenne 2,0 % kalliimpaa kuin muissa kaupungeissa. Kuopiossa hintataso on siten edelleen edullinen, eikä kilpailutettuun liikenteeseen tehdyt muutokset ole nostaneet Kuopion hintatasoa. Yleisenä huomiona oli, että liikennesuorituksen (autopäivän linjatunnit) lisääntyminen laskee yleisesti vertailukustannuksia.

Lisäksi vertailussa selvisi, että kilpailutetun liikenteen markkinat toimivat vertailussa mukana olleilla kaupunkiseuduilla varsin hyvin. Uudemman kaluston alhaisempi päästötaso ei ole näytä johtavan autopäiväkustannusten kasvuun eli kalustovaatimusten tiukentamisella ei ole oleellista merkitystä tarjoushintoihin, jos kaluston käyttövoimaan ei haluta muutoksia.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän joukkoliikennelautakunnalle, että kilpailutetun joukkoliikenteen kustannustasovertailu Kuopion osalta merkitään tiedoksi.

Liitteet

3 7779/2017 Kuopio, kustannusvertailun tiivistelmä 25.9.2017

Valmistelija

Seija Pasanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5424

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

